

Allergie

Deze folder heeft tot doel u informatie te geven over inhalatie allergie en daarbij behorende klachten.

Wat is allergie?

Allergie is een overgevoelighedsreactie van het afweersysteem van het lichaam op onschadelijke stoffen, zoals stuifmeel, huidschilfers van dieren, huisstofmijt en schimmels. Deze stoffen, die altijd een soort eiwit bevatten, worden allergenen genoemd. Allergie voor deze stoffen geeft klachten van neusverstopping, niezen, snotteren, tranende ogen en jeuk aan ogen, neus en keel.

Neusklachten als gevolg van irriterende (chemische) stoffen, zoals tabaksrook of verflucht, worden niet veroorzaakt door allergie. Iedereen kan in meer of mindere mate last hebben van deze stoffen.

Wat is hooikoorts?

Aan het eind van de vorige eeuw werd ontdekt dat de klachten van allergie voornamelijk voorkwamen aan het einde van de zomer, tijdens het hooien. De ziekte werd daarom "hooikoorts" genoemd. Maar hooikoorts wordt niet veroorzaakt door hooi, maar door stuifmeel van bloeiend gras. Omdat een allergie ook veroorzaakt kan worden door allerlei andere stoffen kan beter gesproken worden over "allergische rhinitis", dat allergische reactie van de neus betekent.

Wat zijn de belangrijkste allergenen?

Huisstofmijt is een net niet voor het blote oog zichtbaar, op zich onschadelijk, spinnetje dat in alle Nederlandse huizen voorkomt. Het beestje leeft vooral in huisstof en voedt zich voornamelijk met huidschilfers. Het beestje leeft het prettigst in een warme, vochtige omgeving waar veel huidschilfers zijn, bijvoorbeeld in matrassen, kussens en vloerbedekking. Vooral het bed is een favoriete plaats. Huisstofmijten komen het hele jaar voor, maar hun aantal neemt in de herfst toe.

Naast bloeiend gras veroorzaken ook bloeiende bomen, zoals wilgen en elzen, pollenallergieën.

Tenslotte is de kat de meest allergene vertegenwoordiger van overgevoeligheid voor huisdieren. Ook honden en paarden zijn op dat punt berucht. Dierlijke producten, zoals huidschilfers van katten, honden en knaagdieren, kunnen eveneens allergische klachten veroorzaken.

Welke klachten worden veroorzaakt door allergie?

Mensen die last hebben van allergische neusklachten kunnen worden ingedeeld in twee groepen. De eerste groep, die ook wel de "lopers" wordt genoemd, heeft voornamelijk last van een waterige loopneus, niezen en soms ook jeukende, tranende ogen. De meeste "lopers" zijn allergisch voor pollen, sommige voor dieren.

De tweede groep, de “blokkers”, heeft voornamelijk last van neusverstopping en soms van een loopneus.

Astmapatiënten kunnen naast deze klachten van de neus ook last hebben van benauwdheid en een piepende ademhaling.

Hoe werkt de neus?

De binnenzijde van de neus is bekleed met slijmvlies. Dit slijmvlies zit vol met klieren die slijm kunnen produceren en bloedvaten. Normaal wordt er precies genoeg slijm gemaakt om de neus prettig nat te houden. Het slijm in de neus werkt als een beschermende laag tegen bacteriën en virussen. Te veel slijm in de neus veroorzaakt snotteren. Naast te veel slijm in de neus veroorzaakt met name een verdikking van het neusslijmvlies neusverstopping. Deze slijmvliesverdikking ontstaat als de bloedvaten in het neusslijmvlies tijdelijk bloed vasthouden en hierdoor toenemen in dikte, zoals bij een aanval van allergie.

Wat gebeurt er bij een allergie-aanval?

Als een allergeen (bijv. stuifmeelkorrels van gras) in de neus terechtkomt, ontstaat een reactie van het neusslijmvlies (de bekleding van de neus). Het afweersysteem van de neus reageert abnormaal op het allergeen waarvoor men overgevoelig is. Het allergeen bindt zich aan antistoffen (zoals Immunglobuline E) die aan cellen in het neusslijmvlies gebonden zijn. De binding van allergeen aan deze antistoffen stimuleert de cel waardoor bepaalde stoffen vrijkomen, zoals histamine. Deze stoffen verwijden kleine bloedvaatjes en dit geeft verschijnselen van allergie, zoals een jeukende neus, niezen en neusverstopping. Men noemt dit allergische rhinitis.

Kan allergische rhinitis de oorzaak van andere problemen zijn?

Verscheidene ziekten en klachten kunnen (mede) veroorzaakt worden door een allergische rhinitis. Dit zijn onder andere oorontstekingen, neusbijholteontstekingen, hoesten, hoofdpijn en vermoeidheid. Vaak vermindert dit als de allergie goed behandeld wordt.

Worden alle neusklachten veroorzaakt door allergie?

Niet alle neusklachten worden veroorzaakt door een allergie. Neusklachten kunnen ook veroorzaakt worden door infecties, irriterende stoffen en afwijkingen in de bouw van de neus. De bekendste infectie van de neus is een verkoudheid. Een gewone verkoudheid is binnen een week weer over.

Sommige mensen reageren sterk op niet-allergische prikkelende stoffen zoals tabaksrook, (verf)luchtjes, mist en temperatuurwisselingen met neusverstopping, niezen en loopneus. Dit wordt niet-allergische of vasomotore rhinitis genoemd. De neusklachten van allergische en vasomotore rhinitis kunnen op elkaar lijken. Bij veel mensen worden klachten zowel door allergenen als door irritantia veroorzaakt.

Hoe onderzoekt de KNO-arts of u allergisch bent en waarvoor?

De KNO-arts stelt vragen om aanwijzingen te vinden of en waarvoor u allergisch bent. Om precies uit te zoeken op welke stoffen u reageert, wordt een huidtest gedaan, waarbij een aantal prikjes met allergenen in de huid wordt gegeven. Op de plaats van de prik kan roodheid en zwelling optreden. Hoewel deze huidreactie meestal na een half uur verdwenen is, kunnen na 4-24 uur opnieuw roodheid en zwelling optreden.

De grootte van de rode plek is bepalend voor de ernst van allergie. De betrouwbaarheid van de test wordt gemeten met twee controleprikjes waarbij de huid in het ene geval niet en in het andere geval wel moet reageren (er wordt respectievelijk alleen een oplosmiddel en oplosmiddel met histamine ingespoten).

Ook kan via een bloedmonster bepaald worden of men allergisch is, en zo ja, voor welke stoffen. Het duurt meestal enige tijd voor de uitslag van dit onderzoek bekend is.

Mochten er twijfels bestaan over een bepaalde stof, dan kan dit eventueel verder worden uitgezocht door de stof direct in de neus te spuiten en te meten welke reactie er optreedt. Dit is een tijdrovend onderzoek, dat meestal niet nodig is.

Hoe kan contact met de voornaamste allergenen vermeden worden?

Bij de behandeling van allergie is het zeer belangrijk dat contact met het allergeen zo veel mogelijk wordt vermeden. Dit is soms gemakkelijker gezegd dan gedaan. Uw KNO-arts kan u adviseren welke maatregelen voor u noodzakelijk zijn.

Huisstofmijt

De huisstofmijt leeft in stof bij voorkeur op warme vochtige plekken. Het zoveel mogelijk vrij maken van huisstofmijt noemt men saneren. De belangrijkste ruimte in huis waar de huisstofmijt bestreden moet worden is de slaapkamer. Zorg voor een droge slaapkamer door tijdig in het najaar de CV aan te zetten. Om huisstofmijten te doden, moeten beddengoed en gordijnen bij 60 graden worden gewassen. Eventueel kan het matras en hoofdkussen beschermd worden met een huisstofmijtdichte hoes. Gladde vloeren en schoonmaken van de vloeren (liefst

dagelijks) met plakstofdoekjes en/of natte dweil voorkomt dat hier stof ontstaat waar huisstofmijten in kunnen leven. U kunt met uw KNO-arts bespreken welke maatregelen in uw geval zinvol zijn. Luchtfilterapparaten hebben geen aangetoond effect op klachten veroorzaakt door allergie. Het aanschaffen van zo'n apparaat wordt daarom niet aangeraden.

Graspollen

In geval van een graspollenallergie kunt u luisteren naar de hooikoortsberichten die in de maanden mei en juni dagelijks op radio 1 na het nieuws van 17.30 uur worden uitgezonden. In deze periode wordt op pagina 709 van NOS Teletekst "De verwachte weersituatie voor hooikoortspatiënten" weergegeven. Houd in perioden dat er veel pollen in de lucht zijn, ramen en deuren zoveel mogelijk dicht. Ga als u veel last heeft niet te veel naar buiten. Vooral 's ochtends vroeg en op warme zonnige dagen, zijn er veel pollen in de lucht.

Huisdieren

Als u allergisch bent voor een huisdier, is de beste oplossing het dier het huis uit te doen. Als u besluit dit niet te doen, houdt het dier dan in ieder geval uit de slaapkamer.

Welke medicijnen schrijft uw arts voor?

Medicijnen tegen allergie worden verdeeld in beschermende middelen, die continu gebruikt moeten worden en medicijnen die gebruikt worden als er al klachten van allergie zijn.

Corticosteroid-bevattende neusnevels

De beschermende middelen zijn meestal corticosteroid-bevattende neusnevels. Vooral bij klachten van neusverstopping helpen deze medicijnen het best.

Antihistaminica

Antihistaminica helpen snel als er al klachten zijn. Deze medicijnen kunnen gegeven worden als tablet, als neusspray of als oogdruppels/zalf. Bij minder heftige klachten kunnen ook cromoglicaat bevattende neusspray of oogdruppels worden gebruikt.

Combinatiepreparaat

Sinds 2015 is er een nieuwe neusspray beschikbaar die een bewezen werkzame corticosteroid-bevattende neusnevel en een antihistaminicum combineert.

Allergische immunotherapie

Door allergische immunotherapie vermindert de gevoeligheid voor het betreffende allergeen, waardoor de allergische reactie minder hevig wordt.

Er zijn twee vormen:

- Prikkuur in de bovenarm
Een prikkuur met allergeen, wordt voornamelijk toegepast bij allergie voor pollen; soms ook voor huisstofmijt en katten. De behandeling vergt 3 tot 5 jaar waarbij meestal 1 x per 4 tot 6 weken een prik moet worden gegeven.
- Smelttabletten onder de tong
De laatste jaren bestaat er ook sublinguale immunotherapie (allergeenoplossing in een smelttablet onder de tong) voor grassen en huisstofmijt. De tablet moet 1 à 2 minuten onder de tong worden gehouden en daarna doorslikt worden. Vervolgens mag u 5 minuten niet eten of drinken.

Bij de immunotherapie in tabletvorm moet de eerste tablet onder medisch toezicht worden gegeven en kan vervolgens dagelijks de tablet thuis worden ingenomen.

De behandeling moet drie jaar worden voortgezet.

Vragen

Het kan zijn dat u ondanks de uitleg van uw arts nog vragen heeft of dat u meer informatie wilt. Aarzel dan niet contact op te nemen met uw KNO-arts en om nadere uitleg te vragen. Aan dat verzoek zal graag worden voldaan.

Deze tekst is tot stand gekomen door de Nederlandse Vereniging voor KNO en Heelkunde van het Hoofd-halsgebied.

Opmerkingen over deze folder

Ontbreekt er informatie in deze folder of is iets onduidelijk beschreven, dan horen wij dat graag. U kunt uw opmerkingen doorgeven via voorlichting@zha.nl